

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PIGTRÅD

UDGIVET AF
**KAMMERATERNES
 HJÆLPEFOND**

AUSCHWITZ
 ✱
 BERGEN BELSEN
 ✱
 BUCHENWALD
 ✱
 DACHAU
 ✱
 HUSUM
 ✱
 NEUENGAMME
 ✱
 PORTA
 ✱
 RAVENSBRÜCK
 ✱
 SACHSENHAUSEN
 ✱
 STUTTHOF
 ✱
 FRØSLEV
 ✱
 HORSERØD
 ✱
 SHELLHUSET
 ✱
 VESTRE FÆNGSEL

Forsiden:

Ved Shellhuset den
 21. marts

Inde i bladet: Kammeraternes Hjelpefond erhverver eget hus til rekreatjonsformål ✱ Den 21. marts på Shellhuset ✱ Dagligt liv i et tagfængsel ✱ Horserød-lejrens idyl blev afbrudt af besættelsen ✱ Kammerater besøger Benelux ✱ Neurose-undersøgelse.

Ethvert brev bør forsynes med vore smukke mærkater i farvetryk.

Vi har to at vælge imellem:

1. Bernadotte-mærkatet med hans billede.

2. Kammeraternes Hjælpefonds mærkat.

Begge mærkater foreligger i ark med 25 stk. à 10 øre og fås ved at indsende beløbet til giro 780, Kammeraternes Hjælpefond, Ordrup Jagtvej 175, Charlottenlund.

De indkomne beløb går til fondens hjælpearbejde.

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

stiftet 1945

PROTEKTOR: HS. KGL. HØJHED PRINS AXEL

Fondens kontor: Ordrup Jagtvej 175 (kontortid 9—12,30).
Telf. Ordrup 5075 — Postkonto 780.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet på aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i Frihedskampen, også kan optages som medlem.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til ud- deling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af del- tagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2 nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lig- nende øjemed.

BESTYRELSE

Forretningsudvalget:

Formand: **Konsul, sagfører Kaj V. Dahl**, Vitus Berings Plads 1, Horsens.

Næstformand: oberstløjtnant **Fl. B. Larsen**, Slotsholmsgade 10, Kbh.

Kasserer: Statsaut. revisor **H. C. Steen Hansen**, St. Kannikestræde 10, Kbh.

Sekretær og leder af fondens kontor: Arkitekt **H. Kornbeck**, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund.

Kaptajn **Aage Eifer**, Sortedamsdossering 99, Kbhvn. Ø. Tria 2571.

Den øvrige bestyrelse:

Christensen, Allan C., assurandør, Thorvaldsensvej 9, København, V.

Damtoft, Aage E., præst, Vesterbro 76, Ålborg.

Darling, Sv., tobakshandler, Hillerød.

Fog, Mogens, professor, dr. med., Søllingsvej 17, Charlottenlund.

Hansen, Viggo, fabrikant, Spigerborggade 2, Varde.

Holt, Paul, seminarieforstander, Århus.

Jespersen, Otto, landsretssagfører, Søndergade 72, Århus.

Johansen, P. A., arkitekt, Bernstorffslunds allé 80, Charlottenlund.

Kjeldsen, K. oberstløjtnant, Odense.

Kæraa, Leo, tandteknikermester, Banegårdspladsen, Århus.

Leth, O., bibliotekar, Johnstrupsvej 8, Sorø.

Loft, Johs., gas- og vandmester, de Mezasvej 18, Århus.

Madsen, N. J., pastor, Vorning pr. Hammershøj.

Mahler, P. E., førstelærer, Nr. Søby skole, Nr. Søby, Fyn.

Malling-Jacobsen, A., ritmester, Kollund, Sønderjylland.

Møller, Poul, fabrikant, Skive.

Næsted, Børge, læge, Sadolinsgade 9 st. th., Odense.

Olesen, O., kontorchef, Kastanie allé 7, Herning.

Olesen, Otto W., boghandler, Randers.

Rambusch, H., landsretssagfører, Kongensgade 49, Eshjerg.

Riis, Poul, pastor, Lyngbyvej 180, København Ø.

Thestrup, K., (M.F.) dommer, Viborg.

Thorsøe, Holger, købmand, Sønderborg.

Akts.

De danske

Bomuldsspinderier

Vejle - Valby

Jydsk Ilt- & Acetylgas Fabrik Akts.

Horsens

S. Møller

autoriseret B & W Forhandler

Tlf. 266 - Brønderslev - Tlf. 266

Kammeraternes Hjælpefond erhverver eget hus til rekreatiønsophold

På Kammeraternes Hjælpefonds bestyrelsesmøde i Århus den 7. april fremsatte Købmand Holger Thorsøe, Sønderborg, forslag om, at fonden skulle købe et sommerhus, da det formentlig ville have stor betydning for de af vore kammerater, der trængte til rekreation, at kunne medtage kone og børn under ferie og rekreatiønsophold. På sydspidsen af Kegnæs, umiddelbart ud til Sønderborg bugt forefandt et til formålet særdeles velegnet, grundmuret hus med stråtag, monteret og med 10 køjepladser. Huset kunne købes for 11.000 kr. med overtagelse af 2 prioriteter på tilsammen 7.000 kr. og en kontant udbetaling af restbeløbet 4000 kr.

Forslaget afstedkom en længere diskussion, idet man var enige om, at fonden nok ville være i stand til at magte købet, men kunne vi drive det

på en sådan måde, at driften ikke ville sluge større beløb af understøttelsesmidlerne?

Ved afstemning blev købet eenstemmigt vedtaget, og købmand Thorsøe lovede at ville føre tilsyn med huset.

Der vil blive optaget inventarliste, og denne vil blive yderligere suppleret.

Det er tanken, at kammerater, der trænger til ferie og rekreation, og som ikke råder over større midler, i fondens nyerhvervede ejendom, for ringe eller intet vederlag skal kunne opholde sig i perioder på indtil 14 dage i tiden fra 1. maj til 1. oktober. De nærmere regler for benyttelsen vil blive udfærdiget på et forretningsudvalgsmøde, idet forretningsudvalget bemyndiges til at bringe handelen endelig i orden og iøvrigt ordne det videre fornødne.

Mirakuløs redning fra Shell-huset.

Den 21. marts 1945 blev Shellhuset målet for et RAF-angreb. Det var ventet, for efter angrebet på gestapohovedkvarteret på Århus universitet, var man klar over, at nu kom ret snart turen til Shellhuset. En af dem, der på næsten mirakuløs måde slap levende fra bombardementet, P. Brandt Rehberg skildrer den uforglemmelige dag på følgende måde:

Pludselig hørte jeg maskingeværlid og kugler slå ind i taget — og næsten i samme nu et drønende sus, idet den første bølge maskiner gik henover taget. Jeg kom op af køjen og begyndte at tage sko på. Det kan jo være der kommer en chance, tænkte jeg. Nu fik de første eksplosioner huset til at ryste voldsomt. Inventaret dansede rundt og pudsen raslede ned fra vægge og loft. Jeg kravlede ind i køjen og tænkte på en gammel mand, der under det første luftangreb her i landetovre i Esbjerg, tog turen ned fra 4. sal i sin seng og kom godt fra det. Det

var et forsøg værd. Da eksplosionerne holdt op, stod jeg op og gjorde mig færdig — fik også mit ur og et par andre ting i lommen. Så kom næste bølge og jeg ind i køjen igen. —

Da det hele var overstået, så der farligt ud i cellen, men den havde holdt og jeg var uskadt. Jeg tog nu det bedste, jeg havde, Bordet i cellen og prøvede at slå mig ud gennem døren. Den holdt imidlertid — kun bordet og min venstre hånd gik itu. Der var megen råben og hamren rundt om — også stemmer udenfor. Pludselig gik celledøren op og jeg så overbetjent Lyst

Hansen udenfor. Roligt og sindigt lukkede han cellerne op. Det var lykkedes ham at slå sin dør op med en svær skammel, der fandtes i de fleste celler. Han fortjener den højeste ros, fordi han ikke tænkte på at bringe sig selv i sikkerhed, men fik nøglerne fra den eneste levende fangevogter og befriede alle fanger, der var indenfor hans rækkevidde. Jeg kom ud af cellen i en fart, ville løbe hen mod den sædvanlige trappe, men der var ufremkommeligt. Taget var styrtet ned, et gabende svælg i stedet for gulv og røg og støvtåge. Der blev råbt „denne vej, Rehberg“, jeg tror af Mogens Fog, og han, Kampmann og jeg styrtede henad tagetagen i fløjen langs banegraven, — fandt en bagtrappe, kom et stykke ned i bygningen, ind gennem nogle store kontorer, der så ud som om en stormvind var gået igennem dem. Her så vi de første mennesker liggende døde. Vi fandt hen til hovedtrappen og for ned ad den. Den så frygtelig ud. Nederst lå en hel del døde og sårede. Jeg kunne ikke få mig selv til at træde på dem, men sprang over rækværket på sidste afsats og lod mig falde ned.

Og nu kom egentlig talt det øjeblik, hvor jeg var mest bange. Vi skulle løbe ud over en mennesketom plads. Hvornår ville Gestapo begynde at skyde i ryggen på os? Et sted måtte de jo være. I det hele taget havde jeg hele tiden været mest bange for maskingeværkuglerne. Bomberne gjorde ikke så stærkt indtryk på mig — antagelig på grund af mit ukendskab til dem. Bragene virkede heller ikke så voldsomt, hvad der vel nok skyldtes, at jeg havde hele min opmærksomhed rettet mod at klare os. Vi løb ud alle tre, fra en anden udgang kom Schock løbende. Kampmann tog fat i Armen på mig og halede af med mig, hvad der fik de to andre til at spekulere på, om det var en gestapomand, der passede på mig. „Er han god nok“, råbte Schock, hvortil Kampmann selv svarede ja. Fog og Schock forsvandt over

Shell-huset - Gestapos hovedkvarter i København

Dagligt liv i en tagetage

AF ALF E. OLSTRUP

imod Paladsteatret, medens Kampmann og jeg løb forbi Teknologisk Institut og op til Professor Ege, der boede „under Jorden“ på Nørrevold. Vi traf dog ingen hjemme og fortsatte til Kommunehospitalet. Allerede da vi passerede Jarmerstårnet brændte Shellhuset voldsomt og noget senere så vi endnu en stor brand, som vi troede var Radiohuset. Først senere hørte vi om den tragiske ulykke ved den franske skole — om de mange dræbte og forstod, hvor dyrt angrebet havde været.

På Kommunehospitalet meldte jeg mig hos luftværnschefen, som i en sygevojn sendte os til Rigshospitalet, hvorfra jeg kom ind i mit hjem og fik hilst på min familie. Længe turde vi selvfølgelig ikke blive der — turen gik videre, og jeg havnede hos overlæge Mygind, i hvis have jeg lå og kom til kræfter i det dejlige forårsvejr. Det første par dage var jeg temmelig lammet af udmattelse, men så var jeg i orden igen — selvom jeg var meldt død af tyskerne.

Det viste sig dog, at det ikke var muligt for mig at gøre mere nytte og 14 dage efter angrebet tog jeg til Sverige, hvor jeg efterhånden hørte om, hvem der var undsluppet, og hvem der var dræbt eller fanget. Af os, der blev taget på Teknisk Højskole, var jeg den eneste, der slap bort. Tiemroth blev fanget og Prior dræbt sammen med mange andre. Sådan endte 3 en halv uge af mit liv, som jeg nok aldrig glemmer og endte på en måde, som jeg sikkert heller aldrig vil kunne glemme

På Rådhuspladsen den 9. april.

Foreningen Gestapofangerne, København, arrangerede i lighed med sidste år en højtidelighed på Rådhuspladsen den 9. april kl. 12. Chefen for hjemmevernet, oberst Johnstad-Møller talte og Aage Christensen sang solo.

Fra København til Sønderjylland

Oberstløjtnant F. B. Larsen, der er næstformand for Kammeraternes Hjælpefond, er udnævnt til bataillonschef og kommandant på Søgård. Tiltrædelse sker til maj.

Det gamle Shellhus, en af de smukkeste kontorbygninger, firmaet Shell har opført i hele verden, blev fuldført i 1934. Det udgjorde et fremtrædende træk i bybilledet i København. I marts 1944 kastede tyskerne deres øjne på huset, smed beboerne ud og tog hele huset i besiddelse. I de følgende måneder blev det tidligere smukke Shellhus camoufleret, skæmmet og vansiret næsten til ukendelighed for at tjene tyskernes formål, idet de omdannede huset til en veritabel fæstning med beton-skydestillinger og pigtrådspærringer for at afværge angreb af undergrundsstyrkerne.

I oktober og november 1944 indrettedes fængslet på loftsetagen (6. sal) og husfængslet eller „Hausgefängnis“, som der så flot stod på indgangsdøren, blev taget i brug den 11. november, da de første „gæster“ holdt deres indtog. De 6 var H. P. Gregersen, C. Lyst Hansen, Fritz Jørgensen, Bent Nordentoft, Alf E. Olstrup og Tage Hartmann Schmidt. Senere kom Mogens Fog, J. Chr. Lunn, N. J. Mølgaard, Hans Nyholm, Aa. Schoch, Poul Sørensen, brødrene Carl og Ebbe Wedell-Wedellsborg, Carl Hammerich og J. Palm Petersen.

Disse 16 fanger sad i fængslet indtil nytår 1945, da der efterhånden kom flere fanger ind, og fængslet blev helt belagt. I tidens løb har mange andre patrioter siddet kortere tid i Shellhuset, men fra fængslets side skelnedes mellem fanger, der havde fast bopæl i „Hausgefängnis“, eller det drejede sig

om fanger, der blot var der for en dag eller et par dage, medens forhørene stod på. På fængselskontoret fandtes protokoller, en for de faste beboere og en for „Tages-Häftlinge“. På dørene på disse fangers celler blev der foruden navneskiltet sat en plakat op med følgende tekst: „Tages-Häftlinge, nur vorübergehend, ohne Essen“. Enkelte fanger har muligvis boet som fast beboer i flere dage, men uden at være kommet i kontakt med de gamle fanger, hvorfor man ikke har medregnet dem blandt de rigtig faste beboere, men naturligvis er det vanskeligt at sætte en grænse her.

Fængslets indretning.

Selve fængslet var indrettet på loftet, men kun i bygningen mod Nyropsgade og Kampmannsgade. Elevatoren gik kun til 5. sal, og fra denne etage førte en ret stejl trappe op til

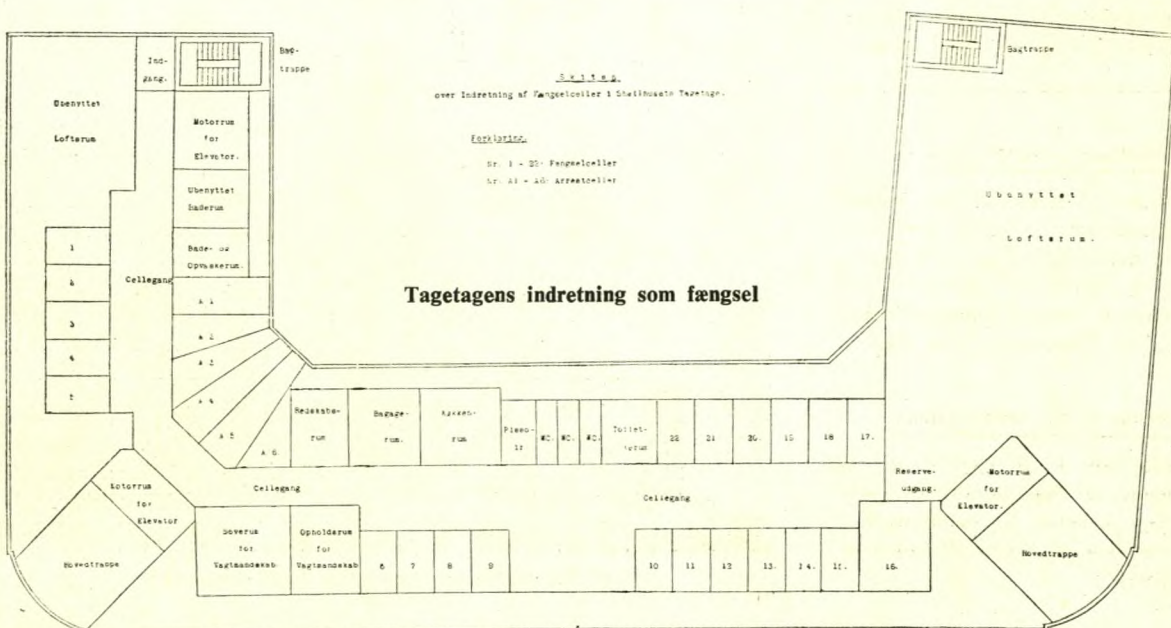

Et flammende bål efterfulgte bombardementet

loftsetagen. Yderdøren var selvfølgelig forsvarlig forsynet med en solid lås. Yderdøren og selve fængslet adskiltes af et lille forrum, hvor pårørende, der havde ærinde til fangerne, kunne opholde sig. Inden for den næste dør var så fængslet. Til højre lå cellerne 1—5, til venstre baderummet og de såkaldte „Arrestceller“, egentlig en mærkelig betegnelse, da vi, der sad i de andre celler, vel også måtte betegnes som arrestanter. Men der var selvfølgelig den forskel, at der ikke var elektrisk lys i „Arrest-cellerne“. Gangen drejede nu til venstre, og resten af fængslet lå på begge sider af gangen. Til højre fandtes der soverum for vagterne samt kombineret kontor og opholdsstue, derefter cellerne 6 til 9. På modsatte side lå bagagerum, køkkenrum, pissoir, 3 wc, 2 for fangerne og det midterste for vagtmandskabet, toilettrum med 6 håndvaske og stort spejl over hver kumme. Lige efter toilettrummet kom igen

Den 21. marts 1945 tordnede om formiddagen 3 bølger af RAF's Moskito-bombere ind over København for at bombe Gestapos hovedkvarter.

På dette billede ses virkningen. Billedet er taget i nøjagtig samme sekund, som den 2. bombe eksploderede. To fanger i husets øverste hjørne (imellem 4. og 5. etage) er ved at redde sig ud af den brændende bygning.

celler fra nr. 22 og ned til nr. 17 som sidste celle på venstre side. På højre side (mod Kampmannsgade) fandtes et mellemrum mellem celleblokkene. Her sad et tagvindue som eneste lyskilde til gangen. På gulvet var der en meget stor kasse med sand og desuden spande og redskaber til brug for ildslukning. Til sidst kom så cellerne fra 10 til 16, der udgjorde den sidste blok.

Der var altså 22 celler ialt. Nr. 16

var vel omtrent dobbelt så stor som en af de øvrige, der alle havde samme størrelse, nemlig 3 meter lang og 1,8 meter bred, men så var der skråvæg ved taget, og det tog noget af den i forvejen knap afmålte plads. Lyset kom ind i cellen gennem de „store“ vinduer på 10x20 cm, hvoraf det ene kunne lukkes 5 cm op.

Om aftenen var lyskilden en 15 watts pære. (Fortsættes).

komiteen, en henstilling, der blev fulgt i rigt mål.

Ferielejren Horserød.

1923 blev lejren benyttet af følgende organisationer:

Københavns kommuneskolers ferie-kolonier (3 hold børn à 100—150 ca. 14 dage).

Frederiksberg kommuneskolers ferie-kolonier (ca. 75 børn i 3 uger).

Dagbladet Politikens feriekoloni (2 hold à ca. 100 børn ca. 3 uger for hvert hold).

Københavns kommune!ærerindere feriekoloni (ca. 70 børn i 6 uger).

Kurskolens feriekoloni (ca. 50 børn i 3 måneder).

De samvirkende menighedsplejer (3 hold à ca. 40—50 børn i ca. 6 uger).

Komiteen for ubemidlede husmødres reconvalescens (2 pavilloner med ialt 16 personer).

Disse kolonier skulle til delvis dækning af udgifterne for 6 ugers brug af hver monteret pavillon betale 200 kr., mens komiteen på sin side i så vid udstrækning, det var muligt, gav børnene adgang til gratis bespisning. Lejrens vedligeholdelse og underskud fra belægningen betaltes ligeledes af komiteen (generalkonsul Jens Olsen).

I årene, der kom, benyttedes lejren stort set af de nævnte organisationer, men nye kom også til og her skal eksempelvis nævnes:

Komiteen for tyske ferie børn, der i 1924 havde ca. 150 børn i ca. 6 uger. Komiteen for døvstumme børn. Komiteen for katolske børn. Forskellige spejderorganisationer. Dr. Bøjsens svagbørnshjem. Mindre begavede børn fra Københavns kommune. Jødiske børn, blinde børn og søndagsskolerne.

Ialt har lejren fra 1923 til 1939 været sommeropholdssted i kortere eller længere tid, for ca. 40.000 børn og unge mennesker.

I 1924 oprettede komiteen i officerslejren et hvilehjem under ledelse af kontorchef Daniel.

Adgang til ophold i dette hvilehjem blev, efter ansøgning, givet til ubemidlede familier med børn, samt til enkelt stillede mødre med børn. Ansøgning skulle skrives på et af komiteens opstillet skema og indsendes til dem, hvorefter komiteens medlemmer udtog dem, som efter deres mening

Horserødlejren har en lang og bevæget historie

Af Oluf Bonn  (II)

I sin første Artikel berettede Oluf Bonn  om Horserød-lejrens oprettelse. I denne artikel skildrer han, hvordan lejren blev en kilde til sundhed bl. a. for tusinder af københavnerbørn fra storbyens stenbro. Det gode arbejde fik en brat ende, da besættelsen kastede sin tunge skygge over lejrens idyl.

Efter Flensborgbørnernes afrejse, herskede stilheden atter i Horserødlejren. Der blev ført forhandlinger mellem justitsministeriet på den ene side og de sjællandske sygekasser samt Københavns kommune på den anden side om overtagelse af lejren, forhandlinger, der forløb uden positivt resultat. Justitsministeriet lod derfor lejren udbyde til nedrivning ved offentlig auktion, der fandt sted den 9. maj 1923.

Efter auktionen henvendte Generalkonsul Jens Olsen, ledsaget af folketingsmændene Friis Skotte og Pitzner, sig til justitsministeren og tilbød at købe halvdelen af lejren for det højeste bud, der var afgivet på auktionen. Friis Skotte og Pitzner meddelte ministeren, at det var tanken at anvende lejren i filantropisk øjemed, specielt til sommerferiehjem for københavnske skolebørn.

Resultatet af disse forhandlinger blev at ministeren modtog generalkonsulens tilbud. Den del af lejren, som generalkonsul Jens Olsen købte, kom til at omfatte bevogtningslejren, nord for Helsingør—Esromvejen, officerslejren, den vestlige del af mandskabslejren og septic-tanken ved Gurre S . P  figur 2 viser den stiplede linie, skellet mellem denne del og den øvrige lejr, som efter auktionen blev solgt til nedrivning. Efter overtagelsen lod den nye

ejer nogle af barakkerne, som der ikke var brug for, nedrive (på figur 2 de barakker, der ikke er udfyldt med sort) og materialet anvende til reparation og vedligeholdelse af de bestående.

Generalkonsulen overlod nu lejrens administration til en komite (Horserød Komiteen) der i tidens løb, foruden generalkonsul Jens Olsen har haft følgende medlemmer:

Folketingsmand, trafikminister Friis Skotte, formand 1926—1946, død 1946. Folketingsmand, bagermester Pitzner, død 1923. Folketingsmand, smedemester J. C. A. Larsen, død 1942. Prokurist, frk. Julie Olsen, kasserer i hele tidsrummet. Kontorchef Daniel i sygekassedirektoratet. Viceskoleinspektrice, frk. Lehmann, død 1950. Oberstløjtnant T. J. Helsted, teknisk konsulent.

Lejren var under daglig tilsyn af folketingsmand Larsen (Smeden fra Horserød), der til sin hjælp havde en arbejdsmand, samt smedemester Ravn, der havde sin bolig i vagtbygningen.

Efter overtagelsen af lejren udsendte komiteen gennem Ritzaus bureau en meddelelse til offentligheden om sagen, hvori der blev givet udtryk for komiteens foreløbige mål — at give husly fortrinsvis for børn i sommertiden. Tillige henstilledes der i meddelelsen til interesserede om at henvende sig til

badetøj, ankom kortegen til bestemmelsesstedet. Hurtig af med tøjet og ud i det herlige vand, hvor man boltrede sig af hjertens lyst. Bagefter legede børnene på stranden, samlede mærkelige sten og søgte efter muslinger og hvad andet, havet havde kastet fra sig.

Solen bagte og havet sang sin evige sang. Mågerne lavede luftakrobatik, men børnene ænsede knap deres præstationer, optagne som de var af deres eget. De arbejdede med at bygge huse i sandet og havde det dejligt, kun afbrudt af den næsten endnu dejligere beskæftigelse at tømme madkurve, mælkejunger og sodavandsflasker.

Aftenen listede sig ind på dagen, opbruddets time var inde, og man tog atter plads i rutebilerne. De var trætte, dejlig trætte, når de efter hjemkomsten lagde sig i deres pæne rene senge, hvor de sov ind med sindet fyldt af indtryk fra den begivenhedsrige tur.

Af indendørs oplevelser af spændende art, som børnene fik del i, var sammenkomsterne i Casino dem, som vakte størst glæde.

Ved sådanne lejligheder opførtes små til lejligheden forfattede sketch og skuespil, og herligt var det at være med oppe på scenen, men det var mindst lige så godt at sidde nede i salen og se på Anna og Christian, eller hvem det nu var, der optrådte, forstille sig og være en helt anden end den, de var.

Bagefter sang man de gamle danske sange, hvor børnenes og de voksnes stemmer gik op i en højere enhed. En sådan aftenes forløb bibragte børnene et indtryk af samhørighed og fællesskab, til glæde og berigelse for dem. De havde fået del i noget, de kunne fortælle om, når de kom hjem.

Når ferien var forbi og hovedstaden kaldte, blev der dagen før hjemrejsen holdt en stor afskedsfest. Det foregik i Casino, hvor bordene var festligt pyntet med blomster og flag. Der blev serveret cacao med hjemmebakket brød, og der blev festet, til en ispind til hver satte punktum for en vellykket fest, og en dejlig ferie.

Barak 25 var som nævnt hospital, og her residerede sygeplejerske fru H. Krasilnikoff, af alle i lejren kal-

det fru Koff, som foruden sit ansvarsfulde arbejde på hospitalet havde til opgave at være i føling med hele lejrens sundhedstilstand. Dette foregik i snævert samarbejde med kredslægen fra Helsingør, som ofte kom på inspektion i lejren.

Mens børnene år efter år levede deres sorgfri tilværelse i Horsørødlejren, og blev brune og sunde ved pasning og pleje, drev tunge skyer hen over Europas politiske himmel.

I 1933 var Adolf Hitler blevet Tysklands rigskansler og Führer og skærpede i denne magtstilling sin hidtil førte politik. Tysklands oprustning blev en realitet. Tyskland marcherede.

I sidste halvdel af 1939 trak skyerne sig sammen og 1. september kom det første lyn, der traf Polen.

Den politiske spænding i Europa, tiltog efter Polens fald, angsten for, hvad der kunne ske, holdt sit indtog i alles sind. De forskellige landes befolkninger ventede med tilbageholdt åndedrag. Her i Danmark var der dog få, der mente, at en overhængende fare truede landet. Det følte derfor af de fleste som en lammelse, da uvejret brød ind over vore grænser.

9. april 1940.

Om denne dag i lejren meddeler fru Krasilnikoff:

Kl. var 6.30, da lejren vækkedes af en frygtelig larm. Stor var forskrækkelsen, da man ved at se ud af vinduerne opdagede, at det var flyvere med tyske mærker på maskinerne, der overføj lejren.

I over en time drønedes dødens fugle hen over den, så lavt, at trætoppene svajede ved lufttrykket, og samtidig røbede lysglimt fra maskinerne, at lejren blev fotograferet.

Telefonen var afbrudt, så forbindelse kunne ikke fås med København, for der at få besked, om børnene skulle blive eller rejse ind. Senere på aftenen kom skovfogden og fortalte os, at Danmark var blevet besat af tyske tropper, og at lejren skulle mørklægges. Efter nogle dages forløb var forbindelsen med København atter etableret, og efter forhandling med kontoret der, rejste jeg ind for at hente de indskrevne børn.

Den 4. maj 1940 kom disse børn til Horsørød, men efter at dette holds ophold var forbi, blev de to pavilloner i den gamle mandskabslejr lukket, da

Liv og lystighed omkring bordet, hvor cacao er blevet serveret. I baggrunden medlemmer af Horsørødkomiteen. Fra venstre ses: Frk. Lehmann, kontorchef Daniel, generalkonsul Jens Olsen, sme-

demester Larsen (smiden fra Horsørød), frk. Julie Olsen, trafikminister Friis Skotte, oberstløjtnant T. J. Helsted, inspektør Petersen, tilsynsførende i lejren (yderst til højre).

tiderne var så usikre. I sommerferien toges dog 4 pavilloner i den forhen-værende bevogtningslejr i brug.

I august overtog det danske politi den lille lejr (mandskabslejren) og i september begyndte de indhegningen (hønsenet og pigtråd) af den.

Den 26. juli sænkede fru Krasilnikoff for sidste gang flaget i den store lejr (officerslejren). Det var en vemodig stund fortæller fru Krasilnikoff, de glade og sorgløse dage for børnene var nu forbi. De skulle rejse den 27. juli.

Politiet overtog nu også denne lejr og begyndte pigtrådsindhegningen af den.

I 1942 var der kun ca. 100 børn, fordelt i 3 pavilloner i den forh. bevogtningslejr, hvor politiet havde beslægtet en pavillon. Børnene var der den sædvanlige tid fra 4. maj til 26. september, men de blev de sidste, som kom til at nyde godt af opholdet her midt i den dejlige natur.

I marts 1943 tog viceskoleinspektrice frk. Lehmann og fru H. Krasilnikoff op til lejren og fik ordnet de forhold, der vedrørte K.K.L. Alt hvad politiet ikke skulle overtage, blev sendt til København.

En epoke var afsluttet.

Bestyrelsesmøde i Kammeraternes Hjælpefond

140.000 kr. udbetalt i hjælp.

Forsøgsvis og med afgjort held var forårsbestyrelsesmødet henlagt til Århus, hvor 18 af bestyrelsens medlemmer havde givet møde, lørdag den 7. april. Mødet afholdtes hos Leo Kærå.

Formanden, konsul Kaj Dahl, bød velkommen og takkede århusmedlemmerne for god modtagelse, hvorefter han straks gik over til beretningerne:

„Vi har i de forløbne 8 mdr. ikke savnet arbejde, men til trods for, at vi i 1950 har ydet hjælp med ialt 10,764,63 kr., hvortil kommer i dette års første måneder 1521,20 kr., tilsammen 12,315,83 kr., så synes vi dog at spore en nedgang i trangen til hjælp. Ansøgningerne virker lidt anstrengt og er ikke altid lige overbevisende, og der er i og for sig noget deprimerende ved at yde en kammerat en hjælp på nogle få hundrede kroner, når man ved, at det dog kun er en galgenfrist for de af vore kammerater, der har tabt modet, tabt arbejdslyst og humør. Således at der kun kan blive en kort udskydelse af tidspunktet, hvor de må gå den tunge gang til socialkontoret.

Derfor tror jeg også, at den linie er rigtig, som vi er slået ind på i K. H., at tænke på de unge, på fremtiden, ved vore bidrag til oprettelse af bernadotteværelser på 4. maj kollegierne, skåret i 4 stk. à 5000 kr., Hor-

sens, Esbjerg, Århus og Ålborg, — og til studielegater.

Det er vort håb, at vi også må kunne skænke 5000 kr. til et bernadotteværelse på kollegiet i København, og jeg vil gerne i dag slå til lyd for, at vi i højere grad koncentrerer os om hjælp til ungdommens dygtiggørelse og rekreationsophold for kammerater, og ser lidt strengere på de almindelige begæringer om hjælp, idet disse penge nu forekommer os givet ret dårligt ud i en del tilfælde. I flere tilfælde har vi ydet konfirmationshjælp, og det vil vi vedblive med.

Medlemstallet er gået ned fra 1355 til 1224, og der er 50 restanter fra året 1950. Vi skylder de af vore kammerater, der endnu holder ud og hjælper os at holde kedlen i kog, en hjertelig tak. Tiderne er for mange så strenge, at der ikke er noget at sige til, at et stort tal af vore medlemmer har måttet melde pas, men det indeholder da også en advarsel til os om at være lidt strengere i vor bedømmelse af hjælpeandragender og en påmindelse om at være lidt mere karige med tildeling af hjælp.

Opriindeligt holdt vi på, at vi ikke trådte til i de tilfælde, hvor Frihedsfonden havde ydet hjælp, men det standpunkt kunne ikke i længden op-

Pedershaab Maskinfabrik A/S

Brønderslev

retholdes, og i mange tilfælde har vi måttet yde hjælp, der i virkeligheden oplagt hørte hjemme under Frihedsfonden, der forlængst stod fast og lod det egentlige hjælpearbejde ligge til fordel for kollegier og lign.

Ligesom for Frihedsfonden har vore største skuffelser ligget på låneområdet. Fra første færd har jeg for mit eget vedkommende indtaget det standpunkt, at jeg hellere ville give end låne ud. Disse lån har for største partens vedkommende kun givet ærgrelser. Nogle enkelte smålån har jeg foreslået afskrevet, men på 11 løbende lån på opr. 9.375 kr., er gennem årene kun afdraget 945 kr., og det er for ringe og beskæmmende for låntagerne, hvoraf i alt fald et par stykker skulle have evnen til tilbagebetaling, men ganske savner viljen.

I fondens hidtidige levetid har vi i henhold til vor fundsats og vedtagelser på bestyrelsesmøder og i forretningsudvalg udbetalt ca. 140.000 kr.

Der er udbetalt hjælp med	90.470.03
Der er udbetalt lån med	10.155.00
Der er udbetalt legater med	13.050.00
Der er udbetalt julehjælp	6.310.65
4 bernadotte-værelser	
à 5000 kr.	20.000.00
	<hr/>
	139.985.68

for de forløbne 8 mdr. en stigning med 26.401.20 kr.

Jeg vil gerne nævne 2 kammerater, som vi er megen tak skyldig for de forløbne 8 mdr. Redaktøren af Pigtråd, Johs. Fosmark og Pastor Madsen. Det er uden for al tvivl, at det er Pigtråd, der under Fosmarks fortræffelige redaktion holder sammen på vore medlemmer og bevirker, at vi nu kan tage opgaver op, — jo længere vi kommer bort fra årene med det stærke sammenhold og det gode kammeratskab, des vanskeligere bliver opgaven, — men det er, som Fosmark er vokset med vanskelighederne, og han yder sit bedste og opnår efter mit skøn beundringsværdige resultater med de til rådighed stående midler.

En uvurderlig støtte i arbejdet har vi haft i Pastor Madsen, der til Bernadotte-værelserne har indsamlet netto 13.200 kr., foruden at han nu tillige tager sig af annoncerne. Sidste nummer af Pigtråd bærer kraftigt

præg af hans virke, og jeg er overbevist om, at han med den flid og nidkærhed, han lægger i arbejdet, nok skal være mand for sammen med Fosmark at rette bladet op, så at det igen kan hvile i sig selv. At det skal kunne give overskud med de enorme papirpriser i dag, tør jeg ikke håbe på.

Vi har nu ialt behandlet 359 hjælpe- og lånesager, hvoraf 240 er bevilget, 102 afvist og 17 henvist til Frihedsfonden.

I de forløbne 8 mdr. har vi heraf haft til behandling 59 hjælpe- og lånesager, hvoraf 39 er bevilget, 17 afvist og 3 henvist til Frihedsfonden.

Ialt 33 studie-lånesager er behandlet, hvoraf de 16 er bevilget. I den forløbne Periode har vi heraf behandlet 6 sager, der alle er bevilget.

Formanden sluttede dagsordenens pkt. 1 med at takke bestyrelsen, forretningsudvalget og Pigtråds redaktør for godt arbejde og godt samarbejde i de forløbne 8 mdr.

„Besættelsestidens Kammerater“ tager til Benelux.

Efter et større forarbejde kan vi fortælle Pigtråds læsere, at vi herneude ved grænsen nu har klarlagt vor medlemsrejse til Holland og Belgien for 1951.

Vi er i Holland inviteret af foreningen N.V.E.P.G: (uit de bezettingstijd) med dens afdelinger i Apeldoorn og Maastricht som indbydere, og i Belgien af Union des politiques prisonniers, Afdeling Liege.

Programmet, som vi tilbyder deltagerne er følgende:

Afrejse fra Haderslev den 3. maj d, a. kl. 6 morgen.

Rejserute: Kruså, Hamburg, Bremen, Lingen til den hollandske grænse, hvor vi ved 18-tiden bliver modtaget af en deputation fra Apeldoorn, kører videre over Denekamp, Hengeloo, Almeloo, Deventer til Apeldoorn, hvor vi håber at være kl. ca. 19.

4. maj deltager vi i mindehøjtideligheden for de faldne fra modstandskampen, og om eftermiddagen bliver vi officielt modtaget på byens rådhus. Resten af dagen fri til samvær med kvarterværterne.

5. maj foretages der rundtur i Apeldoorn og omegn, besøger bl. a. de blomstrende tulipanmarker og fortsætter derpå turen til Arnhem, i Oosterbeek, lige udenfor Arnhem, besøger vi krigskirkegården med gravene for de faldne, samt våbenparken, der ligger udenfor. Om aftenen deltager vi i befrielsesfesten og fortsætter næste morgen sydpå.

6. maj. Start kl 7 morgen, rute Arnhem, Nijmegen, Roermond til Maastricht, med ankomst der kl. ca. 12. Bliver modtaget og fordelt til kvarterværterne. Holder dagen fri i hjemmets hygge og sludrer med gamle og nye venner.

7. maj kl. 10 rundfart i Syd-Limburg. Kl. 20 afholdes der stor danskerfest på Casino i Geleen.

8. maj kl. 10 rundtur i det gamle Maastricht (byen er fra det fjerde århundrede) besøger bl. a. de kostbare, gamle skatkamre i den store domkirke. Om eftermiddagen besøg i Limstengrotterne, om aftenen afsked i familiens skød.

½ Bjerregaard, Noe & Co.

Randers

9. maj, formiddagen fri til indkøb, kl. 14 afrejse til Belgien.

Dette er i store træk programmet i Holland, dog skriver vore venner dernedefra, at alt får vi ikke at vide, vi skal gerne overraskes.

Fra Belgien har vi modtaget meddelelse om, at deres program er en hemmelighed. Men, der er altid nogle, der ikke kan holde tæt, derfor ved vi nu følgende: Ved den hollandske grænse bliver vi modtaget af medlemmer fra P.P., Liege. De fører os til Bruxelles Her vil den store nationalforsamling (Hovedbestyrelserne for modstandsbevægelsen, fangeforeningen, krigsenkeforeningen etc.) modtage os, idet der ligeledes vil være repræsentanter fra regeringen tilstede. Et stort orkester fra den hemmelige hær (vi formener dette er den tidligere illegale partisan-sammenslutning) vil spille.

Den 10. maj deltager vi i festlighederne for 10. maj. Denne dag er en af Belgiens største nationale festdage. Om eftermiddagen modtages vi på rådhuset i Liege.

11. maj rundtur i Liege og derpå til Ardennerne og måske et trip til Luxemburg.

12. maj besøg i forskellige partisanlejre og på slagpladsen ved Bastogne.

13. maj afrejser vi fra Liege kl. 14, kører via Måstricht til Denekamp, hvor der overnattes.

14. maj hjemrejsen gennem Tyskland. Vi håber at kunne nå ind til Versen-Meppen, og på den sidste strækning tager vi til Itzehoe, hvor vi hilser på brigaden. Kl. ca. 20 skulle vi atter være hjemme.

Idag, 2 dage førend vi slutter turen til turen, er der tilmeldt 48 deltagere, vognmand og chauffører, der også er gamle fanger, deltager i alle arrangementer, så med andre ord, 51 danskere tager til Limburg.

Forskellige steder i Danmark er der voksende interesse for disse venskabsbesøg, vi har derfor taget repræsentanter med fra København, Kolding og Sønderborg, således at disse undervejs kan knytte forbindelser til videre udvikling.

Så også du, læser af Pigtråd, har chancen for evt. næste år at komme derned.

J. Chr. Jepsen.

Generalforsamling hos Gestapo-fangerne

Foreningen Gestapofangerne havde generalforsamling onsdag den 28. marts i Admiral Gjeddes Gård.

Formanden, V. Clemmensen, bød velkommen, og Ejvind Christensen valgtes til dirigent.

Som indledning til formandens beretning mindedes de kammerater, der var døde i årets løb.

Formanden omtalte den store højtidelighed, foreningen havde arrangeret på Rådhuspladsen i anledning af 10-årsdagen for Danmarks besættelse. Foreningen havde været repræsenteret ved Helligåndskirken den 4. maj og ved Brigadens sammenkomst i Kastelet

den 5. maj. Han omtalte den vellykkede udflugt til Odense-Tåsinge. Juleaf-tenshøjtideligheden i Ryvangen var blevet en stor opmuntring for de efter-ladte. Hjemmeværnets folk, der havde medvirket, havde hver især betalt deres fakkell. Der var et ret intimt samarbejde med Brigadeforeningen.

Den 27. januar havde man indbudt repræsentanter fra en del byer for at drøfte mulighederne for starten af en landsforening. Planerne gik ud på at danne en samlet modstandsorganisation, og man regnede med mulighederne af, at chefen for hjemmeværnet var villig til at modtage formandsposten.

A/S **Peder Nielsen**

PEDERSHAAB - BRØNDERSLEV

Gram Tæppefabrik
Aktieselskab

SØNDERJYDSK TÆPPEFABRIK

A. R. KJÆRBY A/S

HØJER

Leverer kun gennem forhandlere

Mammen's Æskefabrik

AKTIESELSKAB

Art. for Iscreamfabriker - Bogtrykkeri

TRØJBORG - AARHUS

Om Bernadotte-komiteens arbejde udtalte formanden, at den havde været en skuffelse. Siden sidste års generalforsamling havde denne komite ikke holdt eet eneste møde.

Der var fremsat forslag om månedlige klubaftener, og man agtede at forsøge. Det var ham en glæde at mærke overalt, at foreningen var godt anskrevet. Han takkede bestyrelsens medlemmer for godt samarbejde.

Kassereren, kordegn Jan Engel, forelagde det reviderede regnskab, der godkendtes.

Af den efterfølgende langvarige forhandling kan fremhæves, at man ved-

tog at slutte op om tanken om at søge dannet en landsomfattende forening af tidligere modstandsfolk. Da foreningen således opgiver sin karakter af at være en fangeforening, vedtog man forskellige lovændringer, hvorefter foreningen i København vil blive en afdeling af den nye landsforening.

Da Fosmark havde meddelt, at han ikke længere havde tid til at varetage sit hverv som medlem af bestyrelsen, valgtes i hans sted arketikt O. V. Brøbech. Desuden nyvalgtes S. Stampe. Til revisorer valgtes fru Sigrid Stampe og Dyhr.

Over halvdelen af arbejdsudygtighedstilfældene skyldtes neuroser. Der har blandt illegale været en udbredt arbejdsudygtighed p. g. a. neuroser, men blandt deporterede har den været dobbelt så stor.

Mens man i Direktoratet for Ulykkesforsikring har vist stor forståelse for de tilfældene, har det knebet en del for neurosertilfældene. Loven siger, at hver sag skal slutte med en ansættelse af invaliditetsgraden. Man har så udbetalt efter 5, 8, 10, 15 pct. invaliditet for neurotikerne, men denne praksis bygger på helt andre forhold, f. eks. erstatning for en brækket arm og lignende.

Tidligere har man ikke anerkendt neuroser som erstatningsberettigede. Man kender i erstatningsrådet begrebet renteneurotiker, men her er der tale om et helt andet begreb, idet mange jo har prøvet at genoptage deres arbejde, men har måttet opgive det gang på gang.

Symptomerne på kz-neuroser er ret ens, nemlig: Træthed, legemlig som sjælelig, svedeanfald ved ringe anstrengelse samt hårfald, gentagne diarre-perioder samt koncentrationssvækkelse.

Jeg må sige, at undersøgelsen har været præget af en sjælden soberhed. Det kan således nævnes, at vægttabene for mangfoldiges vedkommende var sat for lavt af dem selv. Vi har hjemme kogt roesuppe, så det stank over hele huset. Vi ville jo undersøge kalorieindholdet af maden i Tyskland.

Neurosehypigheden synes ikke så meget at afhænge af deportationens varighed, som af dens art og af vægttabet.

Vor sidste undersøgelse i 1949—50 viste, at ca. 200 deporterede endnu var hårdt angrebne af neuroser. Vi tog så 20 tilfælde ud, som vi fandt mest typiske. Efter nogen forhandling sendte Ulykkesforsikringen 6 tilfælde til Retslægerådet til udtalelse og svar. Rødt lod på, at der er tale om sygdomstilfælde. Dermed har neuroserne fået en helt ny forsikringsmæssig placering.

Jeg formoder, at vi derefter vil genrejse ca. 80 sager. Får vi henvendelse fra flere end disse, vil vi være rådgivere.

Omfattende lægeundersøgelse skaber ny praksis overfor neuroser.

Retslægerådet erklærer, at neuroser er sygdomme.

80 sager ventes genrejst overfor ulykkesforsikringen.

Foreningen af erhvervshæmmede fra besættelsestiden indbød tirsdag den 3. april til møde.

Maskinarbejder Børge Petersen indledte, hvorefter læge Paul Thygesen redegjorde for emnet: Neuroser, med særligt henblik på de deporterede.

Under deportationen havde en trediedel et vægttab på over 35 pct., medens halvdelen havde vægttab på over 25 pct. Forholdene er for de flestes vedkommende rettet op efter hjemkomsten.

En række forsøg på dyr havde godtgjort, at den udbredte „dysenteri“ i de tyske lejre var af en anden art end den herhjemme kendte dysenteri. Ved fornuftig opfodring havde dyrene genvundet deres sundhed, mens de ved voldsom opfodring kørtes helt ned. Eskrementerne passerede tarmen ligesom gennem et vandør. Det var dette sidste, der skete med muselmænd, der fik Røde Kors pakker.

Nogle k-z fanger genvandt forbløfede hurtigt deres gamle vægt, men kuløren var ofte bleg, og de så fede ud.

Mens vægten ret hurtigt blev genvundet, blev muskelfunktionerne kun med det samme genvundet med 50

pct. Det tager et år gennem fornuftig ernæring at genvinde muskelfunktionerne, og et år, før hjertet har nået sin oprindelige størrelse og længere tid endnu, inden det har nået sin oprindelige styrke. Tilbøjeligheden til hjertebanken og forekomsten af abnorme svedeanfald fortager sig.

De rent organiske lidelser fortager sig således, hvorimod det er langt værre med den nervøse tilstand, der opstod på grund af den konfliktsituation, man var kastet ind i.

Det har vist sig, at mange under rekonvalescensen var meget modtagelige for infektionssygdomme. Hver 5. kz fange har haft tb under eller efter kz-lejr opholdet. Der er opstået tb-tilfælde, flere år efter hjemkomsten, som måtte tilskrives tysklandsopholdet. Der har været 6—7 gange så mange tb tilfælde blandt tidligere kz-fanger som i tilsvarende aldersklasser blandt ikke deporterede.

Om det lægelige undersøgelsesarbejde sagde Paul Thygesen:

Vi undersøgte i begyndelsen 600 politiske fanger, men tallet var ikke stort nok til statistisk bevisførelse. Vi undersøgte derfor i 1948 yderligere 700 politifolk, der havde været deporteret.

Og Thygesen sluttede:

Det opmuntrende for os, der har arbejdet med disse sager, er, at der er slået en breche i den forsikringsmæssige stilling til neuroserne.

Efter foredraget havde mange af mødedeltagerne ordet, både for at takke Thygesen for hans store indsats og for at fortælle om deres oplevelser som erhvervshemmede.

Alt ialt en udbytterig aften, præget af megen saglighed.

Henvendelser om genrejsning af neurosesager kan rettes til: Landsudvalget for besættelsestidens politiske fanger, Røde Kors, Amaliegade 18, K. Johs. F.

☆

Foreningen, der startedes for nogle år siden, virkede til at begynde med som et særligt arbejdsudvalg efter at landsforeningen var ophævet. Man har især taget sig af syge kammeraters ansøgninger og talt disse kammeraters sag overfor myndighederne. Man har i flere tilfælde gjort det med godt resultat.

Kunstmaler om kz-lejre

Maleren Jørgen Rytters udstilling i „Trefoldigheden” har været en succes. I de to år, „Trefoldigheden” har eksisteret, har der ikke tidligere været så mange gæster og er heller ikke blevet solgt så mange billeder på nogen af dens udstillinger.

Jørgen Rytter var en af de første danske, der kom i tysk koncentrationslejr. Han var 19 år, da han blev sendt afsted, og hans ophold i koncentrationslejren kom til at strække sig over to år.

— Har de lidelser, De gennemgik, haft nogen betydning for Deres kunstneriske udvikling? har „Information” spurgt maleren under et besøg på hans udstilling.

— Jeg vil tro, at de har sat mig nogle år frem i udviklingen, selv om man skal være forsigtig med at sige, at ulykker kan virke i positiv retning. Derved er døt jo, ligesom man giver uretten en vis form for berettigelse.

— Hvad er vigtigst for Dem, når De maler?

— At hvile i mig selv. Når man arbejder med et billede, skal man først

Hjørring Jern- og Staalforretning A/S

Hjørring Discontobank

Henrik Carstens

HJØRRING

Chr. Christensen *Manufaktur-Trikotage*

Jernbanegade 11, Hjørring

Telefon 940

BETONVAREFABRIKEN „Godthaab”

JOHS. HANSEN & SØN

HJØRRING

Otto Heerfordt A/S

HJØRRING

og fremmest finde sig selv. Det er en kunst at være naturlig — at få alt det bort, som ikke er en selv. Man forbruger ikke nær så megen energi, når man først finder dette egentlige. Det tager en mængde kræfter og anstrengelse at ville være noget andet end det, man egentlig er. Det er ligesom under et forhør, hvor man ikke vil sige sandheden. Det tager langt flere kræfter at gennemføre forhøret, når man ikke hele tiden kan spørge sandheden i sig selv.

Nyt røre om et frihedsmonument

Der er lagt op til en ny offensiv mod Hillerøds tidligere borgmester, overretssagfører Raaschou. Denne gang drejer det sig om Hillerøds frihedsmonument, som billedhuggeren Mogens Bøggild arbejder på.

Det blev bestilt for fem år siden, væsentligst på initiativ af borgmester Raaschou, der er meget kunstinteresset og formand for byens kunstforening.

Dengang blev det anslået, at monumentet ville komme til at koste ca. 50.000 kr., men det har nu vist sig, at prisen vil blive 105.000 kr. Årsagen til, at udgiften er mere end fordoblet, angives at være stigningen i bronzeprisen, men medlemmer af byrådet hævder, at der i virkeligheden aldrig er blevet lavet et rigtigt overslag. Tallet 50.000 kr. er nærmest grebet ud af luften!

Der er stærk stemning for, at byrådet skal annullere bestillingen hos Bøggild og så betale kunstneren for det arbejde, han allerede har udført. Monumentet er udformet i ler, og det vil ikke kunne være færdigt før 1952—53.

Overretssagfører Raaschou, der stadig er medlem af byrådet, valgt af venstre, blev væltet som borgmester efter sidste valg.

4 Bernadotte-værelser

Københavns Socialdemokrat har bragt følgende meddelelse:

Frihedskollegiet i Ålborg har af Kammeraternes Hjælpefond, der er en organisation af tidligere koncentrationslejr-fanger, fået en gave på 5000 kr., der skal anvendes til indrettelse af

et værelse på kollegiet. Værelset skal bære Bernadottes navn.

Formanden for Kammeraternes Hjælpefond, konsul Kaj V. Dahl, Horsens, oplyser, at hjælpefondens hermed har givet fire Bernadotteværelser til danske frihedskollegier. Tidligere har kollegierne i Horsens, Århus og Esbjerg fået. Efter Ålborg kommer turen til København. Pengene er dels indsamlet blandt gamle fanger dels rundt i landet, hvor indsamlingen fortsætter adskillige steder.

— Læserbrev —

Min store skuffelse.

Jeg har haft den store glæde, flere gange, at jeg har kunnet læse i vort dejlige organ Pigtråd, at bladets redaktion har talt alle deres sag, som har været interneret, det være sig herhjemme som i Tyskland, enten han var rig eller fattig og uanset, hans politiske stilling. Dette sammenhold, som bladet har udvist, har jeg frydet mig over. Derfor er min skuffelse meget stor, når jeg læser februar nummeret 1951 og på side 21 får læst om: 812 protesterede mod Bruxelles-mødet. Den omtale, som vort blad har givet Kommunisterne og „Land og Folk“, må af samtlige kammerater fra besættelsestiden modtages med væmmelse. Jeg går ud fra, at enten en kammerat var direktør eller arbejdsmand, vi kan også sige konservativ eller kommunist, så var hans indsats måske lige stor. Derfor skal man ikke trække klæderne af andre til at pynke sig selv med; det er rigtigt, at kommunisterne siger, at det var dem, som førte modstandskampen, men det er også rigtigt, at vores forhenværende statsminister, Hedtoft, for et stykke tid siden sagde, det var ingeniørerne og den mellemborgerlige klasse som førte den. Hvilket er nu rigtigt, og hvilket er pral? Dette er et punkt, som jeg nødig vil være dommer over, men en sag om prestige, som skulle være bandlyst i vore rækker.

Endvidere fremgår det af artiklen, at kommunisterne har slået det så stort op, hvorved de let kan komme til at gøre sig selv en bjørnetjeneste.

Med den slags artikler tror jeg nok, man skal passe på ikke at for-

klejne nogen, hvorved vores blad let kan gøre sig en bjørnetjeneste. Ligeledes siger artiklen, at Tysklands genoprustning er fremkaldt af landene bag jerntæppet (som det siges), men nævner ikke det pres, der lægges fra vest med A og B bomber. Derfor er jeg overbevist om, at vore kammerater, hvis en afstemning kom ud til dem, ville forhøje tallet betydeligt, og i det hele taget tage afstand fra at forklejnne nogen, for derefter at tage plads oven i den vestlige verden. Vi som danske, som een gang har gjort en indsats for vor selvstændighed, burde tage afstand fra tilnærmelser, enten de så kommer fra øst eller vest, og ikke kritisere vore tidligere kammerater, og omtale deres indsats som ligegyldig.

Derfor synes jeg, at vi skulle afholde os fra den slags beskyldninger og værne om vore egne landsmænd, selvom de har kritiseret Tysklands genopbygning. De stod dog ved vor side og var med til at bekæmpe tyskerne, da de hærgede her i landet.

Med kammeratlig hilsen

Fabrikant S. Valentin Jensen.

Vi henviser interesserede til at sammenligne red. kommentarer til den omtalte Bruxellesprotest med Valentin Jensens læserbrev. Artiklen fandtes i Pigtråd for februar 1951, side 21.

Sjællands-konvent igen.

Den kreds af modstandsfolk, der ifjor med held tog det jyske „Ranumkonvent“'s idé op med et møde på Krogerup, har atter i år lånt højskolen til et stævne 2.—3. maj (Kristi Himmelfartsdag). Foreløbig er Hedtoft og Arnulf Øverland indtegnet som talere. Deltagelse er begrænset til en indbudt kreds.

Stævnet den 19.—20. maj.

Hejdepunktet på Gestapofangerens stævne i København-Hillerød bliver besøg i Vestre Fængsels tyske afdeling med efterfølgende overværelse af gudstjeneste i fængselskirken, hvor hver enkelt indelukkes i en bås.

Der er lagt et omfattende program for stævnet. Indmeldelse til blomsterhandler N. Stampe, Dronninggårds alle 1, Holte.

Rekreation på Kegnæs.

Kammerater, der på grund af sygdom, ønsker at tilbringe nogen tid i Kammeraternes Hjælpefonds nyerhvervede hus på Kegnæs ved Sønderborg, kan søge om friplads eller leje ved at skrive til kontoret: Ordrup Jagtvej 175, Charlottenlund. Huset, der er grundmuret, kan benyttes i tiden 1. maj til 1. oktober. Man kan søge for kortere eller længere tid. Der findes en nærmere beskrivelse af husets rummelighed på side 43. Det er meningen, at huset skal beboes af een familie ad gangen; man kan altså tage kone og børn med, og man fører selv hus.

PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 12 numre årligt. Abonnement 12 kr. pr. år. (Girokonto 780 kan benyttes ved bestilling af abonnement).

SEKRETARIAT

Ekspedition, abonnements- og annonceafdeling, Ordrup Jagtvej 175, Charlottenlund (kontortid 9—12,30). Telefon: Ordrup 5075.

Annoncer, der ønskes indrykket i bladet, må være kontoret i hænde senest den 20. i foregående måned.

REDAKTION

Ansvarshav. redaktør: Kommunalærer Johs. Fosmark, Slagelsegade 9, 2., København Ø. Telefon: Øbro 8537 (træffes bedst 17—18).

Indlæg, artikler, meddelelser, breve fra læserne m. v., der ønskes optaget i bladet, må være redaktionen i hænde senest den 25. i foregående måned.

Redaktionsudvalg: Seminarieførstander Paul Holt. oberstløjtnant Fl. B. Larsen. Pastor Poul Riis.

FORRETNINGSFØRER

Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund. Telefon: Ordrup 5075.

TRYKKERI

Hak Jørgensens Bogtrykkeri, Ejby pr. Glostrup. Telefon Ejbylille 480.

Klicheer: Persson's Cliché-Anstalt, København. Papir: A/S V. Crone & Møller, København.

MEDELM AF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

Chr. Jespersen
HJØRRING

Ejner Krogh *Manufaktur en gros*
Hjørring

Møller Lee
Hjørring

CHR. H. NIELSEN *jun.*
AKTIESELSKAB

HJØRRING

Sparekassen for Hjørring By og Omegn

$\frac{1}{5}$ Sørensen & Borch
Telefon 1495 - Østergade 13 - Telefon 1031
Hjørring

Rasmussen & Dankjer

HJØRRING

Jørgen Storm

HJØRRING

LEVERANDØR TIL DET KGL. DANSKE HOF

OXFORD
Biscuits